

Protokol nahrávky*

Narátorka: Nina Vangeli

Datum a místo natáčení: 1. 7., 2. 7. a 8. 7. 2020 v Praze

Natočil a zpracoval: Vilém Faltýnek

Počátky školní docházky.	
1. NAHRÁVKA	
0:00:00	Představení narátorky. Narozena v Praze na Štvanici, vyrůstala na proletářském Žižkově. S babičkou byly v častém kontaktu s Cikány. Vyrůstala na ulici s dětmi z okolí. Narozena 17. října 1946, matka Nina Bělská, provdaná Hrušková, používala obě příjmení, protože za svobodna se stala uznávanou šachistkou. Byla mistryní sportu a mezinárodní mistryně. Otec byl také šachistka. Absolvent Filosofické fakulty, už jako mladý vyučoval na katedře českého jazyka a literatury. Vše se změnilo zatčením a popravou dědečka. Jako důstojník armády pracoval pro kontrarozvědku. Zapletl se do nějaké záležitosti spojené s Karlem Kutlvašem, v níž Rusové požadovali exemplární oběť, stal se jí on. Josef Hruška. Dozvěděla se vše až v dospělém věku. Otec narátorky byl Alois Hruška. Matka byla civilním zaměstnáním úřednice v podniku Ligna.
0:09:51	Žili na Komeňáku (Komenského náměstí). – Otec s matkou byli ve stejném šachovém družstvu. Otec vynikal v bleskových hrách. Jak vypadala šachistická domácnost. Otec byl velmi sečtělý, nebránil narátorce číst knihy pro dospělé. Poučoval ji v architektonických stylech. – Počátky školní docházky. Osud dědečka neměl v té době vliv. Až na gymnáziu. – Skutečné vlastní jméno nikdy nepřijala, v dospělosti si ho změnila na Nina. – Dědeček z matčiny strany Alois Bělský za první světové války přeběhl k Rusům. Dostal se do Vladivostoku. Odtud pěší pouť k Azovskému moři, usadil se v Taganrogu a začal podnikat s cennými papíry. Zde poznal babičku Raissu z řecké rodiny Vangeli, která po několik generací žila u Azovského moře.
0:26:24	Seznámení dědečka a babičky Bělských. (<i>komentáře k rodinným fotografiím</i>) Nejstarší předkové na fotografii. – Matka v dětství na šachových turnajích. – Matka v koncentračním táboře. – Portréty narátorky. (<i>Konec fotografování.</i>) – Rodina babičky Raissy přišla z Thessaloniki (Soluň). Cesta do Prahy. Stalin odeslal dědečka do Československa, babička s dcerou musela pro doklady, ale mezi tím jih napadli Němci. Obě skončily v koncentračním táboře. Dědeček se je snažil dostat do Čech.
0:41:22	Internovány v Gladbecku u Essenu, tábor z části pracovní, z části zajatecký. Poměry v táboře. Dědečkovi se podařilo dosáhnout nejprve propuštění dcery (matky narátorky), manželky až později. Maminka pomáhala zajatcům. Ženy byly z hygienických důvodů pod vlivem léků.
0:51:31	Za války se babička i maminka dostaly úspěšně do Čech, do Kutné Hory, dědečkova rodiště. Hned začal s dcerou chodit do šachového klubu, jeden z členů ji zaměstnal v podniku Tabáková reže a jako talentovanou ji podporoval a posílal ji na turnaje. Vyhrála protektorátní přebor. Dlouho úspěšně hrála, později soudcovala. – Seznámení s tatínkem. Znali se z turnajů, ale vážné seznámení nastalo po příchodu maminky na Filosofickou fakultu, kde tatínek učil. Žádost o ruku. – Zájmy narátorky formovala babička. NV se naučila tančit, tančila pro pobavení společnosti (<i>počátky performování, improvizování</i>). – Později začala pro pobavení společnosti také recitovat z paměti, česky i rusky. – Mateřským

* Protokol nepředkládá ověřená fakta. Reprodukují informace v té podobě, v jaké je uvádí narátorka. Případná vnější doplnění jsou odlišena hranatými závorkami.

	jazykem byla ruština, čeština až později. Maminka měla celý život lehký ruský přízvuk.
1:05:15	Zájmové kroužky. Péče prarodičů, svoboda četby. S kamarády z ulice docházela do Sokola. Bylo to <i>okno do první republiky</i> . Na akademie připravovali předválečné skladby. – Od 7. třídy chodila do baletu k Remislavu Remislavskému. Podařilo se mu uchovat předválečné baletní studio. Mistr a Madam. – Taky kavárny a vinárny patřily k minulému, bohatému světu. Komunistický režim vnímala v protikladu k předválečné době jako neestetický.
1:17:21	K Remislavskému docházela asi 3 roky. Vycházel z ruské školy, patřil k předválečné generaci. Madam byla mladší, ale byla stejného zaměření. Vztahy s žáky nebyly na osobní rovině, NV nebyla žákyně směřující k profesionalitě. – Parta ze Žižkova v Sokole. – Náboženské tradice v rodině. – Dědeček a babička Vangeli, babička kytaristka.
1:27:24	Studium gymnázia (jedenáctiletky) na Sladkovského náměstí v Praze. Výuka latiny, vykáni studentům. Dramatického kroužku se neúčastnila. NV směřovala k vysokoškolskému studiu, oba rodiče byli vysokoškoláci. NV toužila po divadelní vědě, ale neměla odvalu, zvolila český jazyk a jako druhý obor ruštinu. U přijímací zkoušky ji zkoušející přemluvil, aby vyměnila ruštinu za hlavní obor.
1:39:22	Dostala skvělé metodické základy. Datace studia. Dle Českého tanečního slovníku 1964–1969. Intenzivně sledovala tehdejší kulturu a umění. O divadle rozhodnuta od dětství, ale byla velmi plachá. – Spolužáci na ruštině: Daniela Hodrová, od té doby je pojí celoživotní přátelství. Další spolužačka Saša Antošová.
1:50:57	Diplomová práce o poezii období dekadence v Rusku. – Noam Chomsky, strukturalismus. – Byli směřováni k lingvistice nebo literárně vědné práci. – Nově vzniklá katedra srovnávací literatury Václava Černého, přibrala si studium. Setkání s Černým. Karel Krejčí učil romantismus. Přístup V. Černého ke studentům.
2:02:58	Rozpuštění katedry srovnávací literatury, NV mohla zvolit přestup, divadelní vědu vedl František Černý. Jak byla přijata. Datace nástupu na divadelní vědu. Současně s komparatistikou studovala francouzštinu. – Události roku 1968, pro svůj vztah k Rusku to prožívala s pocitem studu. Tatínek v prvních dnech zakázal vycházet. Na pokyn rozhlasu místní Cikáni sundávali označení ulic. Babička neuměla jazyk, ale dorozuměla se s Cikány i s Čiňany. Vyrostla v mnohonárodnostním prostředí, v každém viděla především člověka.
2:17:50	Jak se na fakultě změnil vztahy po okupaci 1968. NV se během studia narodilo dítě. S dítětem v náručí absolvovala konzultaci u Milana Lukeše. – Okolnosti sňatku.
2:25:13	Začátky praktické divadelní činnosti. První setkání s Václavem Martincem a jeho <i>artaudovské</i> vystoupení. Zajímavá <i>paradivadelní</i> práce s mladými lidmi. Tehdy se spolužačkami vytvořily se skautským oddílem experimentální představení „Na Leara!“, spojitost dramatu a dětské hry v rovině krutosti. Kostýmy: tepláky, trička, rekvizity: švihadla. Velký úspěch, vystupovali na festivalu v Písku. Spolužačky z ročníku: Stanislava Přádná, Vlasta Smoláková, Marie Černá, podnět ke vzniku dala NV – dát náplň jejich divadelně-vědnému kroužku. Základem inscenace byl příspěvek pro teatrologickou konferenci. M. Černá přivedla skupinu sehraných dětí.
2:35:20	Informace na nástěnce ji nasměřovala k Martincovi, který učil na lidové škole umění (LŠU). Představení se uskutečnilo v Dejvicích v provizorní budově na náměstí, se sálem, kde působila LŠU. Místo konání (<i>nad mapou</i>). – Kdo lístek na nástěnku vyvěsil.
2. NAHRÁVKA	
2:43:56	(<i>videozáznam</i>) První setkání s Václavem Martincem, jeho inscenace podle Mastičkáře („Vagantské putování“), improvizací etudy. Tehdy byla ponořena do studia Grotowského. Po navázání spolupráce s Martincem tyto impulsy přinášela do společné práce. Jak našla cestu ke Grotowskému. Četba časopisu Divadlo. Šéfredaktor Milan Lukeš, význam časopisu. Jana Pilátová, též studentka, zúčastnily se zájezdu do Polska. Pilátová následně

	strávila rok na stáži u Grotowského. Jeho dramaturg. – Osobní zkušenost NV s divadlem Grotowského, čím ji představení oslovilo. Po představení beseda s tvůrci, jaký osobní dojem Grotowsky zanechal. (<i>konec videozáznamu</i>)
3:00:28	Členy Martincova souboru částečně adepti herectví. Ján Sedal, Čágo, Pavel Büchler, manželé Žížkovi (ona dnes režíruje ve Philadelphii), Veronika Freimannová. – Způsob spolupráce NV s V. Martincem, formálně dramaturgyně. Princip tvorby z improvizací. Vztah členek souboru k nově příchozí NV. Zpracování hry <i>Ze života hmyzu</i> . Inspirace rituálem. Vzdáleno hře Čapků. Tehdy už známo Living Theatre. Před příchodem NV k souboru byl dramaturgickým poradcem Sergej Machonin. Martinec původně patřil k partě, která zakládala Činoherní klub. Toužil po odlišném divadle. – NV Martince v 90. letech obsadila jako herce, byl velmi opravdový. Jako ředitel divadla v Českých Budějovicích ji angažoval jako režisérku.
3:17:49	Po „Hmyzu“ následovalo zpracování knihy Kazatel pod názvem „Tanec sv. Víta“. Starozákonní scény proložené motivem marnosti. – NV vždy spontánně sahala po rituální tematice. Výjimkou byla inscenace „Na Leara!“ – V Tanci s. Víta byla i souvislost s <i>vyhnánám kozla vin</i> . Rituální zbavování vin. Zpěvní průprava členů souboru, stylizace mluvy. Minimalistická scéna i kostýmy. – „Jako aneb putování za tajemnými svitky Tripitaka“. Představení s dětmi na motivy čínské pohádky, zařazena pro vylepšení <i>kádrového profilu</i> divadla. Kostýmování.
3:32:20	Martinec zrušil ročníky, spojil je do staršího a mladšího souboru. – Inscenace „Jako“ přivedilo první zákaz. – NV nastoupila jako učitelka do LŠU. Příprava probíhala podle věku. Název souboru: Křesadlo. Inscenaci „Jako“ zakázal MNV. Vystupování na přehlídkách (Písek, Hronov). Soubor po zakazu dál pracoval, šlo pouze o veřejná představení. Před „Jako“ jeli do Západního Německa na festival mladého divadla.
3:43:21	Jako dramaturgyně navrhla „Metamorfózy“ podle Ovidia. Poslední dokončené společné dílo s Václavem Martincem. Postavu Niobé ztvárnila nejmladší členka souboru. Inscenační řešení začátku a konce přes tuto postavu. Premiéra se odehrála v <i>Klubu vnitřního obchodu</i> v Pařížské, ohlas premiéry.
3:54:15	Cesty do zahraničí s divadlem. Později jako Studio pohybového divadla (SPD). Důvody přejmenování, NV uvítala nový název. V rámci SPD uvedli „Knihu mrtvých starého Egypta“. Jan Kopecký, vyhozen z fakulty, udržovali kontakt. Studoval zlomky egyptských textů, pracovali s maskami, NV inscenaci hodnotí vysoko. – Absolutorium na FF UK 1978. Oblíbení pedagogové na fakultě: Dana Kalvodová a Milan Lukeš. S katedrou byl spojen i Kopecký. Diplomová práce o kostýmech ve francouzských barokních baletech. Jak to souviselo s tehdejší divadelní praxí narátorky. Vztah k baletu. S jakými prameny pracovala.
4:09:24	Život po absolvování VŠ, mateřská s dítětem. – Studio pohybového divadla, zkoušeli v tělocvičně strojírenské fakulty. Pavel Linhart se stal ředitelem Branického divadla, nabídl jim působiště. Zůstali zde do konce existence SPD (1991). – Vývoj spolupráce s V. Martincem. Spolupracoval naposledy na „Knize mrtvých“, z existenčních důvodů nemohl pokračovat. Setkali se po letech v Českých Budějovicích, při inscenaci „Vražda nepotřebuje reklamu“. – Publikace zachycující činnost divadla.
4:18:51	Název SPB přijali po prvním zakazu, NV byla vedoucí souboru, opírala se o inteligentní a nadané členy souboru. Po odchodu Martince uspořádala konkurz, soubor se změnil, zůstaly jen dvě dívky. – Změny ve způsobu práce: kvůli jinému prostoru, který měli k dispozici. Člen souboru Ivo Kačaba. – „Labyrint světa a ráj tebe“, první práce s novým souborem, inscenace měla experimentálně zasvěcovací charakter. Hodina improvizace se zavázanýma očima. Podobně probíhaly už zkoušky. Námětem bylo putování, souvislost s Komenským byla minimální.
4:30:22	Téma vnášeli účinkující sami. Roli protagonisty určovala až na začátku představení,

	udržovala tím všechny ve velkém napětí. Členy souboru: Vladimír Hulec, Jiří Dobeš, Pavla Michálková, Ivo Kačaba, Jaroslav Volek aj. – Období 1978–1982, mezi egyptskou inscenací a „Labyrintem“. – „Lučavka královská“, inscenace o snech. Tehdy podstatný zájem o autenticitu v divadle. Scénář sestával ze snů, které dodali účinkující. – V „Labyrintu“ stála po straně s gongem, k úrazu nikdy nedošlo. Inscenace se uváděly jen příležitostně. V republice se o nich vědělo. Pozváni s „Proměnami“ na Slovensko na festival, vyvolalo tam i pohoršení. – V „Lučavce“ se obsah proměňoval, herci tvořili scénář na místě. Scéně dominovala krychle z igelitu.
4:41:34	„Mezopotamie“, Weinerova poezie. Weiner byl oblíbený básník tatínka, četla ho už ve 14 letech a byl jí mimořádně blízký. Uchopení poezie v inscenaci, ústřední báseň Žízeň. Velmi emotivní, příběh zlomených nadějí. Inscenována romanticky, expresionisticky. Dali průchod extatickým polohám.
4:53:35	„Requiem Antonína Dvořáka“. Návrat z první zahraniční cesty NV do Švýcarska, kontrast s šedostí a zasmušilostí doma, s pohřební atmosférou. Případ popravu Milady Horákové. Bylo to politické představení.
5:01:17	KONEC []

Nina Vangeli – 2. část záznamu

3. NAHRÁVKA

0:00:00	(<i>nad fotografiemi</i>) „Láska a smrt v mamčině kuchyni“, inspirace ke vzniku inscenace. Identifikace účinkujících, Šárka Hanková, Pavla Michálková, Jana Hrabová, Mirka Vydrová, Martička ..., Eva Machová.
0:12:52	„Labyrint světa a ráj ted“. Ivo Kačaba. – „Na Leara“. – Jana Smrčková, Pavla Michálková, Arjana Shameti, Mirka Vydrová, Jana Hrabová, Blanka Luňáková. – Osobní setkávání s členy souboru mimo divadelní práci. Büchler [?], Žizka. Žizka s manželkou emigrovali, ona se stala režisérkou. Hvězdy souboru v prvním období: Jánko Sedal, Čágo [Jan Unger], Jano Stejskal. Historka o spřízněné divačce z okolí. Stejskal ze dne na den utekl z Evropy, stal se budhistickým mnichem.
0:30:57	Byla sledovaná [StB] a věděla o tom. Kontrolovali jejich divadelní práci, měla pohovory na Praze 6. – V týmu s Martincem zařizoval organizační věci VM. Při samostatné práci neznala povinnosti, nevěděla, že se mají premiéry hlásit. NV nebyla členkou KSČ ani SSM. Ředitel LŠU, komunist, útočil na NV. – O republikové prostředí amatérských souborů a LŠU se nezajímala. – Pozdější umělecké uplatnění členů souboru.
0:42:49	„Bouře“ na téma Shakespearovy hry, minimalistická dekorace. Jedním z důvodů bylo zaměstnat nový soubor a udělat něco velkoryse divadelního. Úprava textu. Improvizální pasáže. Myšlenka: vytvořit obraz rajského ostrova. V roli Kalibána syn narátorky. – Zkušenost s inscenováním Bouře, Brookovu inscenaci neviděla.
0:52:10	„Bardo Thedol“. V tibetském náboženství označuje období po smrti člověka, Tibetská kniha mrtvých. Při přípravě sbírali zkušenosti v léčebně duševně nemocných. Zprostředkoval nejmenovaný sociolog. Téma smrti v inscenacích NV. Řádová sestra doporučila četbu knihy R. Moodyho. Bardo Thedol je průvodce zemřelého. Inscenační řešení.
1:07:39	Premiéra před listopadovými událostmi roku 1989. – „Nó“, inscenace na základě her nó. – Události listopadu 1989, intenzivní události osobního života. – Odborná a teoretická práce v době vedení souboru: překlady z ruštiny a francouzštiny (Hry a lidé R. Cailloise). Překlad hry Collina Serraua [Zajíc Zajíc]. – Obtíže a radosti při překládání Brookovy Mahábháraty. Volba jazykových prostředků. Návštěva Petera Brooka v Praze, dotaz NV na téma smrt.

	Návštěva Merce Cunninghama v Praze.
1:21:09	Spolupráce na „The Best of Mozart“, Opera Mozart. Společné dílo tvůrců polooficiální scény. Úspěšná inscenace. Zpracovala árii Papagéna, Královnu noci. Petr Lébl. Poznali se v době jeho konkurzu na Divadlo Na zábradlí. Její soubor nestál o profesionální závazek. Léblova tvorba před rokem 1989.
1:31:20	„Cesty k prosperitě“ v Českých Budějovicích. „Kráska a zvíře.“ – Pohybová spolupráce na činoherních inscenacích. „Timón athénský“. „Oidipus vladař“. „Dvojitá nestálost“. – „Lucia di Lammermoor“, zkušenost ze spolupráce s operním souborem. – „Mefistofeles“. Opera je blízká taneční stylizaci. – Společná inscenace „Ze života obludného hmyzu“. Epizoda o kudlance nábožné.
1:47:01	„Máchův deník“ v Národním divadle v Praze, 2003. Oslovil ji autor výpravy Jiří David. Nezůstal jí velký tvůrčí prostor. Zkušenost z Plzně ji připravila na tvorbu ve velkém divadle. – Studio pohybového divadla uvedlo Requiem, nebyla to poslední inscenace. Ukončení činnosti Studia. Měli velmi dobrou pověst, dostali pozvání na festival do Jugoslávie. Členové upřednostnili amatérskou existenci, soubor se postupně rozpustil. – NV odešla z LŠU, byla zaměstnaná v Dili, vydávání divadelních textů. Kolegové: Daniela Řeřichová, Marie Reslová aj. Texty nabízeli překladatelé, jejich práci bylo selektování. Edice zvláštních her jako doporučení, tam vyšla Mahábhárata.
2:00:01	S Lubošem Pistoriem spoluzaložila a připravovala edici -21 s texty dříve zakázaných autorů. Po jejím ukončení odešla. Edice se připravovala už před revolucí. Setkání s Pistoriem, s Václavem Havlem. – Postavit v 90. letech nový soubor. Pavel Vangeli, tehdejší manžel, vzal si její příjmení. – „Bratr“ narátorky Ivan Matoušek. – Psycholog, který zprostředkoval zkušenost v léčebně, byl Bohuslav Blažek.
2:10:58	KONEC